

Nieuwe Rotterdamsche Courant

Nr. 28

Het plan Deterding.

Zoals uit de verschillende berichten daarentrent in ons blad is gebleken, heeft de oud-directeur-generaal van de Koninklijke Shell, sir Henry Deterding, een bedrag van voorloopig f 10.000.000 beschikbaar gesteld voor den aankoop van overtollige voorraden Nederlandsche landbouwproducten ten behoeve van het Deutsche volk.

De heer Deterding acht het blijkens een door hem verstrekte toelichting gewenscht, dat de landen, die daarvoor het meest in aanmerking komen, samenwerken en samengaan, hiertoe genoopt door het opringende communisme. In dit verband heeft het hem getroffen, dat Duitschland door gebrek aan deviezen, tal van levensmiddelen moet ontberen, terwijl hier te lande ten aanzien van den landbouw een restrictiepolitiek wordt gevoerd en landbouwproducten worden vernietigd. Daarom wil hij het geheele surplus van Nederlandsche landbouwproducten kopen en in Duitschland laten verkoopen. De opbrengst zal aan de Deutsche „Winterhilfe“ worden geschonken.

Het voordeel, dat de Deutsche volksgemeenschap hiervan ondervindt, is zonder meer duidelijk; het beteekent een toegenomen in het bezondere tekort — vooral in de wintermaanden — aan tal van levensmiddelen. Voor Nederland verwacht sir Henry, dat de productiebeperkende maatregelen voor den landbouw geheel kunnen vervallen, zoodra met de surplusvoorraden aan landbouwproducten schoon schip is gemaakt. Hierbij wordt dan tevens gewezen op de zich ontwikkelende economische opling. De centrale inkoop ingevolge deze transactie is opgedragen aan dr. ir. M. D. Dijt te Haarlem.

Het heeft ons in de toelichting van dr. Deterding getroffen, dat hij daarbij het bevorderen van een goede samenwerking met onze Oostelijke buren met het oog op het bolsjewistische gevaar voorop stelt. Ook wij zijn er van overtuigd, dat het Nederlandsche economische belang in hooge mate is betrokken bij de mogelijkheid om met Duitschland zaken te doen. Het is echter in strijd met onze traditioneele zelfstandigheidspolitiek, daaraan andere oogmerken te verbinden. Hierbij laten wij nog in het midden, of het optreden van het nationaal-socialistische Duitschland een dergelijke samenwerking niet bij voorbaat uitsluit. Deze politieke zijde van de gesse van dr. Deterding laten wij echter rusten, ook omdat nadien door de uitvoerders van het plan uitdrukkelijk is verklaard, dat het gezinszins de bedoeling is, naar een verming van Deutsche en Nederlandsche politiek te streven.

Daarom houden wij ons slechts aan de economische zijde van het plan Deterding, waarbij wij aanstonds willen verklaren, dat dit gebaar onze erkentelijkheid verdient.

Hiermede willen wij echter niet zeggen, dat al hetgeen dr. Deterding van zijn plan verwacht door ons gedeeld wordt. Er zijzen n.l. in verband met deze transactie talrijke vragen, onder meer, of er thans in ons land wel surplus — dus onverkoopbare — voorraden bestaan. Van verschillende zijden — ook door den landbouw — wordt het tegendeel beweerd.

In een onderhoud met dr. Dijt deelde deze

dese aankoop echter uit een surplusvoorraad werd gedaan, kan moeilijk worden geseed, omdat de toekomstige afzetmogelijkheden uiteraard niet bekend zijn. Zeker is echter, dat de markt er een verlichting door heeft ondergaan.

Anders is het met boter en eieren. De groote boterproductie vindt hier in de zomermaanden plaats; in den winter is er van dit artikel geen overschot. Ook voor eieren zijn geen surplusvoorraden aanwezig. Waar de aankoop zich niettemin ook tot dit product zal uitstreken, heerscht in belanghebbende kringen de vrees, dat het Engelsche contingent niet zal kunnen worden gebruikt, hetgeen moeilijkheden zou kunnen opleveren.

Wat de groenten betreft, kan evenmin van het bestaan van een surplusvoorraad worden gesproken. Dat kan pas in de zomermaanden komen, wanneer min of meer groote hoeveelheden op de vellingen worden doorgeaaid, omdat de minimumprijs niet kan worden verkregen. Het is echter mogelijk dat dr. Deterding ook op dat tijdstip als koper op onze markt verschijnt.

Tenslotte zouden er ook plannen bestaan, om slachtvlees te kooplen. In slagerskringen maakt men zich hierover ongerust, omdat, door het ontbreken van surplusvoorraden, daarvan een prijsstijging wordt verwacht. Onzerzijds zouden wij er geen bezwaar tegen hebben, omdat hogere prijzen voor de landbouwproducten kunnen leiden tot afbraak van den crisissteun en crisisbeffingen. Wat het rundvleesch betreft, zou dus bij een prijsstijging van het slachtvlees moeten worden overgegaan tot opherving van den crisisaccijns. Hiervoor is te meer reden, omdat deze accijns feitelijk reeds nu overbodig is; de veeafslachting is reeds geheel betaald. Thans levert deze heffing een extra bedrag op voor het Landbouwcrisisfonds.

Toch zal, in verband met de prijsstijging welke het gevolg kan zijn van dezen grooten aankoop van landbouwproducten, moeten worden opgepast. Zoo leidde de aankoop van aardappelmeei onmiddellijk tot prijsverhoging. Nu betaalt de binnenlandsch aardappelmeeiwerkende industrie voor dat meel door regeeringsingrijpen een hooger prijs, dan dien waarvoor hetzelfde product aan zijn buitenlandschen concurrent wordt geleverd. Dit op zichzelf reeds onjuiste verschijnsel wordt door de binnenlandsche prijsstijging geaccentueerd. Dit geval doet zich o.a. voor bij onze textielindustrie (voor het „sterken“ en „aprétereen“). Een spoedige opherving van deze achterstelling is gewenscht.

Op dezelfde wijze zouden zich echter ook voor andere producten moeilijkheden kunnen voordoen.

Een ander punt is, dat het niet geheel juist is, dat in Nederland landbouwproducten worden vernietigd. Inderdaad is dit in het verleden gebeurd, indien althans onder vernietigen wordt verstaan, dat aan het product een andere bestemming wordt gegeven, dan waarvoor het van nature is getijgend. Thans vindt alleen vernietiging plaats van tuinbouwproducten in het drukke seizoen. Daarbij moet echter worden aangetekend, dat zulks ook in normale jaren plaats vond.

Tenslotte iets over de resultaten welke dr. Deterding van zijn plan verwacht.

Voor Duitschland beteekent deze gift in den vorm van levensmiddelen een gedeeltelijke aanvulling in het voedseltekort. Dat echter het opkopen van voorraden landbouwproducten, waarvan zeker niet vaststaat, dat het onverkoopbare voorraden zijn, voor Nederland de mogelijkheid zal openen om de productiebeperkende maatregelen voor den landbouw op te heffen, meenen wij te moeten betwijfelen. Deze

Het plan Deterding.

Zoals uit de verschillende berichten daarentoe in ons blad is gebleken, heeft de oud-directeur-generaal van de Koninklijke Shell, sir Henry Deterding, een bedrag van voorloopig f 10.000.000 beschikbaar gesteld voor den aankoop van overvloedige voorraden Nederlandsche landbouwproducten ten behoeve van het Duitse volk.

De heer Deterding acht het blijkens een door hem verstrekte toelichting gewenscht, dat de landen, die daarvoor het meest in aanmerking komen, samenwerken en samengaan, hiertoe geroept door het opringende communisme. In dit verband heeft het hem getroffen, dat Duitschland door gebrek aan deviezen, tal van levensmiddelen moet ontberen, terwijl hier te lande ten aanzien van den landbouw een restrictiepolitiek wordt gevoerd en landbouwproducten worden vernietigd. Daarom wil hij het geheele surplus van Nederlandsche landbouwproducten kopen en in Duitschland laten verkopen. De opbrengst zal aan de Duitse „Winterhilfe“ worden geschonken.

Het voordeel, dat de Duitse volksgemeenschap hiervan ondervindt, is zonder meer duidelijk; het beteekent een tegemoetkoming in het bestaande tekort — vooral in de wintermaanden — aan tal van levensmiddelen. Voor Nederland verwacht sir Henry, dat de productiebeperkende maatregelen voor den landbouw geheel kunnen vervallen, zoodra met de surplusvoorraden aan landbouwproducten schoon schip is gemaakt. Hierbij wordt dan tevens gewezen op de zich ontwikkelende economische opleving. De centrale inkoop ingevoerde deze transactie is opgedragen aan dr. ir. M. D. Dijk te Haarlem.

Het heeft ons in de toelichting van dr. Deterding getroffen, dat hij daarbij het bevoornden van een goede samenwerking met onze Oostelijke burenen met het oog op het bolsjewistische gevaar voorop stelt. Ook wij zijn er van overtuigd, dat het Nederlandsche economische belang in hooge mate is betrokken bij de mogelijkheid om met Duitschland zaken te doen. Het is echter in strijd met onze traditioneele zelfstandigheidspolitiek, daaraan andere oemerkten te verbinden. Hierbij laten wij nog in het midden, of het optreden van het nationaal-socialistische Duitschland een dergelijke samenwerking niet bij voorbaat uitsluit. Deze politieke zijde van de gesje van dr. Deterding laten wij echter rusten, ook omdat nadien door de uitvoerders van het plan uitdrukkelijk is verklaard, dat het gezinszins de bedoeling is, naar een verming van Duitse en Nederlandsche politiek te streven.

Daarom houden wij ons slechts aan de economische zijde van het plan Deterding, waarbij wij aanstonds willen verklaren, dat dit gebaar onze erkentelijkheid verdient.

Hiermede willen wij echter niet zeggen, dat al hetgeen dr. Deterding van zijn plan verwacht door ons gedeeld wordt. Er rijzen n.l. in verband met deze transactie talrijke vragen, onder meer, of er thans in ons land wel surplus — dus overkoopbare — voorraden bestaan. Van verschillende zijden — ook door den landbouw — wordt het tegendeel beweerd.

In een onderhoud met dr. Dijk deelde deze aan onzen vertegenwoordiger mede, dat reeds een bedrag van f 6.000.000 was bestemd voor den aankoop van aardappelmee, spek, varkens en kaas (zie het verslag in het avondblad van 15 Januari j.l.).

Nu was de Nederlandsche marktsituatie voor deze producten inderdaad niet rooskleurig. Of

dese aankoop echter uit een surplusvoorraad werd gedaan, kan moeilijk worden gezegd, omdat de toekomstige afzetmogelijkheden uiteraard niet bekend zijn. Zeker is echter, dat de markt er een verlichting door heeft ondergaan.

Anders is het met boter en eieren. De groote boterproductie vindt hier in de zomermaanden plaats; in den winter is er van dit artikel geen overschot. Ook voor eieren zijn geen surplusvoorraden aanwezig. Waar de aankoop zich niettemin ook tot dit product zal uitstreken, heerscht in belanghebbende kringen de vrees, dat het Engelsche contingent niet zal kunnen worden gebruikt, hetgeen moeilijkheden zou kunnen opleveren.

Wat de groenten betreft, kan evenmin van het bestaan van een surplusvoorraad worden gesproken. Dat kan pas in de zomermaanden komen, wanneer min of meer groote hoeveelheden op de vellingen worden doorgevoerd, omdat de minimumprijs niet kan worden verkregen. Het is echter mogelijk dat dr. Deterding ook op dat tijdstip als koper op onze markt verschijnt.

Tenslotte zouden er ook plannen bestaan, om slachtvee op te kopen. In slagerieskringen maakt men zich hierover ongerust, omdat, door het ontbreken van surplusvoorraden, daarvan een prijsstijging wordt verwacht. Onzerzijds zouden wij er geen bezwaar tegen hebben, omdat hogere prijzen voor de landbouwproducten kunnen leiden tot afbraak van den crisissteun en crisisheffingen. Wat het rundveesch betreft, zou dus bij een prijsstijging van het slachtvee moeten worden overgegaan tot ophoeving van den crisisaccijnz. Hiervoor is te meer reden, omdat deze accijnz feitelijk reeds nu overbodig is; de veeslachting is reeds geheel betaald. Thans levert deze heffing een extra bedrag op voor het Landbouwcrisisfonds.

Toch zal, in verband met de prijsstijging welke het gevolg kan zijn van dezen grooten aankoop van landbouwproducten, moeten worden opgepast. Zoo leidde de aankoop van aardappelmee onmiddellijk tot prijsverhoging. Nu betaalt de binnenlandsche aardappelmee-verwerkende industrie voor dat meel door regeringsingrijpen een hooger prijs, dan dien waarvoor hetzelfde product aan zijn buitenslandschen concurrent wordt geleverd. Dit op zichzelf reeds onjuiste verschijnsel wordt door de binnenlandsche prijsstijging geaccentueerd. Dit geval doet zich o.a. voor bij onze textielindustrie (voor het „sterken“ en „aprréteren“). Een spoedige ophoeving van deze achterstelling is gewenscht.

Op dezelfde wijze zouden zich echter ook voor andere producten moeilijkheden kunnen voordoen.

En ander punt is, dat het niet geheel juist is, dat in Nederland landbouwproducten worden vernietigd. Inderdaad is dit in het verleden gebeurd, indien althans onder vernietiging wordt verstaan, dat aan het product een andere bestemming wordt gegeven, dan waarvoor het van nature is geëigend. Thans vindt alleen vernietiging plaats van tuinbouwproducten in het drukke seizoen. Daarbij moet echter worden aangetekend, dat zulke ook in normale jaren plaats vond.

Tenslotte iets over de resultaten welke dr. Deterding van zijn plan verwacht.

Voor Duitschland beteekent deze gift in den vorm van levensmiddelen een gedeeltelijke aanvulling in het voedseltekort. Dat echter het oekopen van voorraden landbouwproducten, waarvan zeker niet vaststaat dat het overkoopbare voorraden zijn, voor Nederland de mogelijkheid zal openen om de productiebeperkende maatregelen voor den landbouw op te heffen, meenen wij te moeten betwijfelen. Deze

wonden

productiebeperking is immers noodig, omdat het buitenland slechts beperkte hoeveelheden wil of kan afnemen, zulks vooral in verband met het streven naar zelfvoorziening. Het optimisme van den heer Deterding, dat de naaste toekomst daarin verandering zal brengen, kunnen wij niet deelen. Wel beweegt het prijspeil zich voor enkele producten in opgaande richting — nog kort geleden hebben wij daarop in verband met de granen gewezen — maar er zijn daarnaast weinig teekenen, welke wijzen op een grootere bereidheid van de verschillende landen om de invoerbelemmerende maatregelen voor de landbouwproducten geheel of gedeeltelijk op te heffen. Daarom zouden wij een afschaffing van de restrictie maatregelen voor den landbouw onverantwoord vinden. Want dr. Deterding zal zich waarschijnlijk wel niet garant willen stellen voor een bedrag van wederom ettelijke miljoenen, indien zou blijken, dat een grootere productie geen afzet kan vinden.

Ook de toekomstige handel met Duitschland zal door deze philanthropische daad geen verruiming vertoonen. De betalingsmogelijkheid van Duitschland — waar men immers kanonnen boven boter preferert — is beperkt en derhalve ook de mogelijkheid om Nederlandsche producten naar Duitschland te exporteeren. Van het bedrijfsleven kan nu eenmaal niet eenzelfde menschlievendheid worden verwacht, als door dr. Deterding betoond.

Dit alles neemt echter niet weg, dat wij waardeering hebben voor deze altruistische daad omdat daarmee aan den eenen kant aan een gebreklijgend Duitschland hulp wordt geboden, aan den anderen kant wordt gepoogd in Nederland een belangrijken bedrijfstak als de landbouw te steunen.